

UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI” CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ȘCOALA DOCTORALĂ „ISIDOR TODORAN”

REZUMAT

Creația în logica septenară a cărții Apocalipsa

Cooronator științific:

Pr. Prof. Univ. Dr. Tofană Stelian

Doctorand:

Mihalcea Adrian Marius

Cluj-Napoca

2019

CUPRINS

PRELIMINARII	1
1. DELIMITAREA CONCEPTELOR	6
1.1. Creația în Vechiul Testament	6
1.1.1. Creația în Genesa	6
1.1.2. Creația în celelalte cărți din Vechiul Testament	21
1.2. Creația în Noul Testament	30
1.2.1. Tema creației în Evanghelia după Ioan	30
1.2.2. Creația în Evangheliile sinoptice, Faptele apostolilor și epistole	41
1.3. Creator și creație	46
1.3.1. Iisus și Scriptura.....	46
1.3.2. Iisus și creația	48
1.3.3. Iisus Hristos Creatorul.	52
2. NUMEROLOGIA ÎN VIZIUNE BIBLICĂ ȘI EXTRABIBLICĂ	56
2.1. Numerologia în perioada Vechiului Testament	56
2.1.1. Originea numerelor simbolice	57
2.1.2. Dezvoltarea numerelor simbolice	58
2.2. Sistemul numeric mesopotamian	59
2.2.1. Numerele sacre	60
2.2.2. Influența mesopotamiană asupra scrierilor biblice	62
2.2.3. Numere figurative sau “preferate”	63
2.2.4. Simetria numerică în Vechiul Testament	64
2.3. Perioada intertestamentală	68
2.4. Numerologia în Noul Testament.....	69
2.4.1. Numărul șase	71
2.4.2. Importanța numărului șapte	71
2.4.3. Numărul doisprezece	74

2.4.4.	Numărul douăzeci și patru	75
2.4.5.	Numărul o sută	76
2.5.	Scriitorii patristici și numerologia	77
2.6.	Perioada Evului Mediu și a Renașterii	81
2.7.	Interpretarea simbolică a numerelor	81
3.	PREZENȚA EXPLICITĂ A NUMĂRULUI ȘAPTE ÎN APOCALIPSA	86
3.1.	Viziuni de fond	86
3.1.1.	Cel e șapte biserici	86
3.1.2.	Cele șapte peceti (sigilii)	96
3.1.3.	Cele șapte trâmbițe	111
3.2.	Alte secvențe septenare	120
3.2.1.	Șapte cupe	120
3.3.	Utilizarea numărului șapte în secvențe și expresii apocaliptice	137
3.3.1.	Șapte stele	137
3.3.2.	Șapte lămpi	139
3.3.3.	Șapte tunete	142
3.3.4.	Șapte capete	147
4.	PREZENȚA IMPLICITĂ A NUMĂRULUI ȘAPTE ÎN APOCALIPSA	150
4.1.	Prezența implicită a numărului șapte pentru persoanele divinității	150
4.1.1.	Tatăl	150
4.1.2.	Fiul	156
4.1.3.	Duhul Sfânt	162
4.2.	Umanitate, personaje și ființe	169
4.2.1.	Neam, limbă, seminție și popor	169
4.2.2.	Șapte personaje în Apocalipsa 14:14-20	170
4.2.3.	Lăcustele demonice	180
4.2.4.	Patru făpturi vii	183

4.3.	Șapte fericiri	184
4.4.	Prezența implicită a numărului șapte în locuri și evenimente cultice	192
4.4.1.	Sanctuarul	192
4.4.2.	Șapte imnuri christologice în Apocalipsa	207
4.5.	Evenimente, fenomene ale naturii și elemente naturale	219
4.5.1.	Abis	219
4.5.2.	Motivul Exodului	220
4.6.	Alte cuvinte și categorii menționate	227
4.6.1.	Putere	227
4.6.2.	Haine albe	229
4.6.3.	Venirea în curând	234
4.7.	Alte cuvinte și categorii pentru multiplii numărului șapte.....	235
4.7.1.	Miel	235
5.	NUMĂRUL ȘAPTE CA INDICATOR SPRE DUMNEZEUL CREATOR.....	236
5.1.	Logica septenară a creației în protologie	236
5.1.1.	Motivul central	236
5.1.2.	Viziunea sfârșitului	240
5.1.3.	Un act de moralitate	242
5.1.4.	Realitatea umană	245
5.2.	Judecata și mântuirea în logica septenară a creației	249
5.2.1.	Activități divine mântuitoare	249
5.2.2.	Judecata	251
5.2.3.	Refacerea chipului lui Dumnezeu	252
5.2.4.	Refacerea Creației	253
5.2.5.	Paralele verbale între potop și creație	255
5.2.6.	Mântuirea în re-creare	259
5.3.	Numărul șapte, semn al Creatorului	261

5.3.1. Cauză și scop	264
5.3.2. Responsabilitatea morală omenească	266
5.3.3. Ziua a șaptea – indicator spre Dumnezeu Creator	269
CONCLUZII	272
BIBLIOGRAFIE	274

Rezumat

Cuvinte cheie: apocalipsa, creație, septenar, numerologie, șapte, trâmbițe, peceti, cupe.

Relatarea biblică începe cu creația (Gen. 1-2) și se încheie cu o descriere a unei creații mai glorioase (Apoc. 21-22). Între acestea două are loc restabilirea Împărăției lui Dumnezeu și istoria răscumpărării. Corespondența dintre început și sfârșit este uimitoare; sfârșitul reia începutul, dar adaugă ceva mai mult din punct de vedere calitativ. Cartea Apocalipsei dezvăluie obiectivele teleologice desăvârșite ale lui Dumnezeu pe care El și-a propus să le îndeplinească încă de la început. Mai exact, cele cuprinse în Apocalipsa înfățișează punctul culminant al istoriei răscumpărătoare. Viziunea lui Ioan surprinde *noua*¹ creație realizată de Iisus Hristos. În acest sens, G. K. Beale scrie:

Imaginea noului legământ, a noului templu, a noului Israel și a noului Ierusalim afirmă viitoarea împlinire a principalelor teme profetice ale Vechiului Testament și Noului Testament, care își găsesc punctul culminant în noua creație. Noua creație, în sine, este cea mai generală dintre aceste teme, dintre care celelalte (patru) sunt doar fațete².

Cu alte cuvinte, noua creație este înfățișată cu oamenii răscumpărați, cu un habitat nou și cu prezența lui Dumnezeu. Acest lucru susține împărăția care s-a dezvoltat prin povestea Scripturii. Ioan descrie acest fapt când scrie în Apocalipsa 21:

„Și am văzut cer nou și pământ nou. Căci cerul dintîi și pământul cel dintîi au trecut; și marea nu mai este. Și am văzut cetatea sfîntă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei.” (Apoc. 21: 1-2)

În această viziune finală, noul Ierusalim este locul oamenilor lui Dumnezeu, loc în care toți dușmanii sunt învinși iar păcatul și moartea nu vor mai fi. Mai mult, națiunile intră prin poarta sa și apele paradisiului curg de la tronul lui Dumnezeu și al Mielului (Apoc. 22: 1-3). Cu alte cuvinte, noul Ierusalim este mai bun decât Edenul, pentru că ceea ce a fost pierdut odată de Adam este recâștigat de ultimul Adam, Isus.

În Împărăția eternă a lui Dumnezeu, Hristos este Împăratul. În viziunea măreață a Apocalipsei, Ioan descrie „tronul lui Dumnezeu.”, simbol al domniei Lui suverane³. De fapt,

¹Utilizarea termenului grec *kaino*, (nou) implică în mod obișnuit o superioritate calitativă în comparație cu cea veche.

² G. K. BEALE, „Apocalipsa (carte)”, în NDBT, ed. T. Desmond Alexander și colab., Downers Grove, IL: InterVarsity, 2000, 357.

³ De exemplu, Apoc. 1: 4; 03:21; 4-5; 7: 9-11; 14: 3; 19: 4-5

doar în capitolele 4 și 5 , apar 17 din cele 34 de trimeri din carte. În aceste două capitole, putem face o observație crucială - includerea lui Hristos. Hristos s-a declarat el însuși „primul și ultimul” (Apoc. 1: 17-19).

Prin evidențierea tronului divin, viziunile apocaliptice ale lui Ioan dezvăluie că re-crearea Împărăției consolidează autoritatea absolută a Împăratului asupra a tot ceea ce există pe pământ⁴. Cu alte cuvinte, în virtutea victoriei Sale obținute cu sânge, Iisus, ca rege , deține domnia suverană. Împărăția lui Dumnezeu este restaurată complet prin Hristos și extinsă peste noul cer și peste noul pământ. (Apoc. 21: 1)

La început, Dumnezeu a creat cerul și pământul (Gen. 1), *apoi* l-a așezat pe om în Eden (Gen. 2). Cu toate acestea, la sfârșit, Dumnezeu strânge oameni care sunt din fiecare seminție, limbă, popor și națiune pe care le-a făcut de-a lungul istoriei răscumpărării și *apoi* recrează un loc unde să locuiască. Aceasta este o importanta inversare a ordinii. Prioritatea lui Dumnezeu în Noul Testament este să îi facă pe oameni, sfinți răscumparați pentru El însuși și apoi să restaureze pământul așa încât ei să-l locuiască. Cu alte cuvinte, accentul lui Ioan este pus pe oamenii din împărăție.

De fapt, Ioan propovăduiește în Apocalipsa că Dumnezeu a creat o comunitate *internațională* de oameni care vor popula noua Sa creație (Apoc. 21:24, 26; 22: 2). Aceasta arată împlinirea finală a promisiunii avraamice (Gen. 12: 1-3; 15: 5; 17: 4-6; 18:18). Acest jurământ divin față de Avraam contribuie la narațiunea mai mare pe care Geneza a anticipat-o: un viitor rege care va avea un rol central în realizarea planului lui Dumnezeu pe pământ⁵.

Mai mult, trebuie să remarcăm că această sămânță, Hristos (Gal. 3-4), mediază binecuvântările legământului lui Dumnezeu pentru națiuni (Apocalipsa 21:24; 22: 2). Astfel, Ioan declară: „Iată, locuința lui Dumnezeu este cu omul. El va locui cu ei iar ei vor fi poporul Lui, și Dumnezeu însuși va fi cu ei ca Dumnezeul lor ”(Apoc. 21: 3).

Această declarație reiese din formula legământului vestită pretutindeni în Vechiul Testament (Gen. 17:17; Exod 6: 7; 29:45; Lev. 26:12; Ezechiel 36:28; 37:23, 27; Zah. 8:8). Astfel, putem spune că toate promisiunile legământului, făcute prin Avraam, reînnoite prin Moise și întrupate în Hristos, sunt aduse în cele din urmă la realizare deplină.

Atât Israelul cât și biserica se reunesc în noul Ierusalim. În Apocalipsa 21:12-14, Ioan descrie că „pe porțile noului Ierusalim erau înscrise numele celor doisprezece triburi ale fiilor

⁴ Alexandru, De la Eden la Noul Ierusalim, 75.

⁵ Ibid., 164-165.

lui Israel” (21:12) și „zidul orașului avea douăsprezece temelii, și pe ele erau cele douăsprezece nume ale celor doisprezece apostoli ai Mielului ”(21:14). În această descriere, „istoria Israelului și a bisericii se împlinesc în noul Ierusalim.”⁶ Adică, atât Israelul Vechiului Testament, cât și biserica Noului Testament au locul lor ca popor al lui Dumnezeu în recunoașterea finală a bisericii lui Dumnezeu. Atunci, pentru a se desăvârși planul teleologic al lui Dumnezeu, noua creație este menită pentru a găzdui populațiile multinaționale ale lui Dumnezeu. Promisiunile făcute lui Israel nu sunt anulate, ci extinse și îndeplinite prin mântuirea în comunitatea Noului Testament.

În cele din urmă, putem discuta despre realitatea fizică a „noii” creații. Biblia ne asigură că Dumnezeu va crea un nou pământ pe care vom trăi laudele lui Dumnezeu în trupuri slăvite, înviate. Prin urmare, pe acest pământ nou, sperăm să petrecem eternitatea, bucurându-ne de frumusețile sale, explorându-i resursele și folosind comorile spre slava lui Dumnezeu. Întrucât Dumnezeu va face din noul pământ locul său de locuit și, întrucât acolo unde locuiește Dumnezeu, este cerul, vom continua să fim în ceruri în timp ce suntem pe pământul nou. Căci cerul și pământul nu vor mai fi despărțite, așa cum sunt acum, ci vor fi unul. Dar a scăpa noul pământ din vedere atunci când ne gândim la starea finală a credincioșilor este să sărăcim în mod deosebit învățătura biblică despre viața care urmează⁷.

Proiectul final al împărăției lui Dumnezeu este să-și reînnoiască și să-și perfecționeze creația căzută, astfel încât să poată deveni o așezare sfântă a Tatălui, a Fiului și a Duhului Sfânt (vezi Apoc. 21,1–22: 5). În acel sanctuar cosmic, scopul lui Dumnezeu, al propriului angajament solemn, va fi realizat complet, după cum declară: „Cel care va birui va moșteni acestea și-i voi fi lui Dumnezeu și el Îmi va fi Mie fiu.” (Apoc. 21:7). Aceste binecuvântări ale luminii și ale vieții vor coborî totdeauna asupra oamenilor lui Dumnezeu, deoarece cel care stă la dreapta Tatălui este Mielul care a fost junghiat iar acum stăpânește (Apoc. 22.1–5; cf. 5.1-14)⁸.

Prezenta teză, *Logica septenară a cărții Apocalipsa*, este rezultatul unei preocupări născute din pasiunea pentru eschatologie pe de o parte, și atracția pentru simbolismul Scripturii pe de altă parte. Munca de cercetare a fost dificilă iar domeniul teologic explorat, mai puțin

⁶Richard Bauckham, *Punctul Culminant al Profeției: Studii cu privire la Cartea Apocalipsei / Revelației*, (Londra: T&T Clark, 1993), 312.

⁷Hoekema, 274.

⁸ Swain, „Trinitate, Apocalipsa și citire”, 32-34

bătătorit. Înțelegerea, răbdarea duhovnicească și îndrumarea Pr. Prof. Univ. Dr. Stelian Tofană, profesorul meu coordonator, m-au motivat pentru reușită. Prin urmare, dincolo de orice valoare academică, lucrarea de față este o expresie a recunoștinței. Nu este însă capătul drumului, ci, dimpotrivă, resortul pentru noi provocări.

Teza este structurată în cinci mari capitole. Ele formează un cerc concentric ce înglobează creația în Vechiul și Noul Testament, numerologia în viziune biblică și extra-biblică, dovezi explicite ale numărului șapte în cartea Apocalipsa, dovezi implicite ale numărului șapte în cartea Apocalipsa, numărul șapte – semn al Dumnezeului creator.

Primul capitol abordează, inițial, Protologia. Motivul principal al acestui punct de plecare este determinat de faptul că, dacă un sistem teologic este greșit în protologie, va greși în eschatologie. Iar un sistem filosofic care nu stabilește repere sigure pentru origini va eșua în încercarea sa de a determina o cale sau o destinație.

În Geneza, autorul folosește limbajul antic pentru a transmite că Dumnezeu este suveran, distinct față de creația Sa și organizat în scopurile Sale. Creația are un scop funcțional și o finalitate într-un punct culminant în timp. Modelul creaționist al celor șapte zile literale este stereotipul omniprezent în cărțile biblice și, implicit, în cartea Apocalipsa.

Creația apare ca o analogie a istoriei orientate spre judecată sau mântuire. Ea se dezintegrează sau renaște în funcție de atitudinea oamenilor față de Creatorul lor. Ca dovadă supremă a legăturii Creatorului cu fapăturile Sale, Dumnezeu intră în creația Sa prin întrupare. Apostolul Ioan surprinde în mod magistral acest fapt în prologul cărții sale. Paralelele cu zilele creației din Geneza sunt inconfundabile. Ceilalți scriitori ai Noului Testament fac trimitere în operele lor la creație și citează în mod special Geneza capitolul 1-2. Referirea la evenimente (potopul), la personaje reprezentative ale cărții (Adam, Noe, Abel) arată că ei nu au niciun dubiu cu privire la veridicitatea lor. Isus însuși, în Evanghелиi, a menționat creația și, prin aceasta, a garantat autenticitatea Vechiului Testament. Greutatea cuvintelor Sale nu constă în faptul că El a vorbit *despre* creație, ci în faptul că El a vorbit *în* calitate de Creator. Cele șapte zile ale creației ating punctul culminant în cea de-a șaptea zi. Numărul șapte este o cheie în interpretarea creației.

O incursiune în simbolistica și utilizarea lui este obiectul celui de-al doilea capitol. Simbolismul numeric este unul dintre subiectele dificile ale hermeneuticii, deoarece nu există nicio referire expresă în Scriptură cu privire la semnificația numerelor.

Din cele mai vechi timpuri, popoarele dintre Tigru și Eufrat au dezvoltat sisteme numerice. Unora dintre numerele le-au atribuit semnificații speciale dincolo de valoarea în sine. Babilonienii și mesopotamienii au încorporat în unele numere semnificații pentru sacru.

Ulterior, grecii și-au dezvoltat propria înțelegere cu privire la numere. Toate aceste scrieri subliniază faptul că numerele erau asociate cerului, pământului, zeităților.

Dintre toate numerele, câteva au primit semnificații speciale. Cu toate acestea, în diferite culturi și civilizații biblice și extra-biblice, numărul șapte este comun. Evreii și creștinii l-au folosit în diferite contexte, iar multitudinea aparițiilor îl plasează ca număr preferat. Se pare că semnificația sa specială constă în faptul că este expresia perfecțiunii sau a plenitudinii și că este o marcă sau un semn al Dumnezeu Creator. Apogeul creației și separarea zilei a șaptea de toate celelalte par să sugereze această idee. Ipoteza de mai sus a dus la constatarea capitoulului al treilea.

Capitolul arată modul în care Apocalipsa pare organizată într-o macrostructură septenară. În plus, diversele părți sau secvențe apocaliptice, microstructuri, sunt organizate în septete. Am selectat, din cauza limitelor acestei lucrări, o parte dintre aparițiile explicite din carte. Aproape fără excepție, secvențele selectate sunt strâns legate de tema creației. Referirea directă la numărul șapte (șapte sigilii, șapte trâmbițe, șapte cupe, șapte tunet etc.) și evidențierea elementelor constitutive ale creației conferă unitate organică tezei și susțin tema lucrării de cercetare.

Cel de-al patrulea capitol evidențiază natura implicată a numărului șapte în cartea Apocalipsei. Ceea ce nu apare la prima vedere, nu înseamnă că nu există. De aceea, putem fi surprinși de numărul mare al aparițiilor cifrei șapte în diferite situații. Doxologiile, atributele Mielului, motivul Exodului, abisul, numele divine, templul, diferitele personaje sau creaturi sunt marcate de acest număr. Dar, în final, care este scopul acestei frecvențe? În nici un caz unul statistic.

Acest scop este evidențiat în capitolul cinci. Există o intenție în originea primelor lucruri, în protologie. Există o logică în împlinirile eschatologice ale creației restaurate. Și trebuie să fie un motiv pentru care crearea lumii, dezintegrarea ei la potop și restaurarea ei în Parusie se ghidează după numărul șapte. Motivul din fundal este controversa cosmică a închinării în fața Creatorului sau în fața creaturii. Tema creației în Apocalipsa oferă o bază pentru închinare și pentru o viață morală.

Ființele umane există pentru că au fost aduse la viață printr-un plan. Închinarea falsă a deschis calea viziunilor evoluționiste, existențialiste, naturaliste sau panteiste. Paralela dintre cartea Genezei și cartea Apocalipsei, creația și restaurarea acesteia, este o realitate eschatologică. În protologie și eschatologie, Dumnezeu a lăsat un semn care să-L arate drept Creator și Restaurator. A șaptea zi, coroana primei creații, leagă primul pământ de noul

pământ, primul cer de noul cer. Este o marcă a lui Dumnezeu în istorie și semnătura Lui în Scriptură. (Isaia 66: 22-23)